

An Anthropological Study of Dekamvand Village in Selseleh County Using the Monographic Approach

Mohammadamin Khorasani ¹✉, Zeinab Noroozi Elm ²

1. (Corresponding Author) *Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran*

Email: khorasani_ma@ut.ac.ir

2. *Department of Human Geography and Planning, Faculty of Geography, University of Tehran, Tehran, Iran*

Email: z.noroozi@ut.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Paper

Article History:

Received:

25 November 2024

Received in revised form:

4 March 2025

Accepted:

22 March 2025

Available online:

6 May 2025

Keywords:

Monography,
Alishtar,
Dekamvand Village,
Kahman, Tourism,
Wide-Script Quran.

ABSTRACT

Dekamvand is a mountainous village located in Selseleh County and Alishtar City, featuring unique natural attractions and religious sites. The aim of this study, conducted in 2023, is to explore the anthropological aspects of Dekamvand Village using a monographic approach. This research is qualitative and descriptive, employing a monographic methodology. Data were collected through fieldwork, including interviews, observations, and photography. The target population consists of all residents of Dekamvand Village. To provide a comprehensive understanding of the village, all historical, cultural, social, economic, and environmental aspects were considered in describing its characteristics. The study concludes with several recommendations, such as: Organizing tourism activities, Training locals on sustainable harvesting of medicinal plants like wild garlic (Mousir), Establishing pharmaceutical and medicinal herb industries in the area to create job opportunities, Implementing measures to supply fuel for herders and prevent shrub cutting, Designing a scheduled program for grazing and managing access for nomadic tribes, Transitioning from traditional livestock farming to breeding purebred dairy cows, and more.

Citation: Khorasani, M. A., & Noroozi Elm, Z. (2025). An Anthropological Study of Dekamvand Village in Selseleh County Using the Monographic Approach. *Journal of Rural Research*, 16 (1), 59-80.

<http://doi.org/10.22059/jrur.2025.378585.1962>

© The Author (s)

Publisher: University of Tehran Press

This is an open access article under the CC BY-NC 4.0 license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Monography, translated as "ethnographic study" or "monographic study," is a method commonly used in qualitative research for in-depth exploration of rural communities. This approach involves a comprehensive and holistic examination of small and limited communities. In other words, monography provides an in-depth and detailed description of a village, a family, or a tribe. For example, a monographic study of a village may encompass its social, economic, demographic, and cultural conditions, as well as its institutions, norms, and overall details of the residents' lives and the village's characteristics. Monography is often employed in regions where sufficient information about the socio-economic structure of the area is unavailable. This research, using a monographic approach, was conducted in 2023 to explore the anthropological characteristics of Dekamvand Village, one of the villages in the city of Alishtar.

Methodology

Qualitative research seeks to understand and explain complex social phenomena using qualitative data such as interviews, participant observations, and documentation. The emergence of qualitative research is closely tied to the role of human factors. This method values the perspectives of the individuals being studied and considers the researcher and participants in a reciprocal relationship. It involves both describing and explaining phenomena and relies on individuals' observable behaviors and statements for data collection. In this study, qualitative fieldwork, alongside documentary and library research methods, was utilized. The target population for the research was the residents of Dekamvand Village. Given the focus on Dekamvand, experienced, well-known, and educated locals, as well as individuals involved in village management, were selected as participants. The snowball sampling technique, often employed in ethnographic studies, was used. This method involves identifying key individuals within the population for

interviews, followed by interviewing others recommended by them. The tools for data collection in this research included interviews and participant observations. In total, three primary methods—documentary research, observation, and interviews—were employed to gather data.

Results and discussion

Anthropology provides a deep and holistic description of the studied community, often focusing on smaller societies to ensure detailed analysis. This discipline examines people in their natural setting, allowing researchers to conduct in-depth studies of groups immersed in their own culture. It involves observing, documenting, and analyzing social relationships, places, and cultural practices.

In Dekamvand Village, many residents hold prominent positions at the county, provincial, and even national levels. The spirit of empathy, cooperation, and mutual assistance is deeply rooted in the village culture. Social gatherings, particularly religious ceremonies and festivals, are celebrated magnificently with the participation of all community members, from women and men to the elderly, youth, and children.

Unfortunately, as in many other rural areas, some traditional customs in Dekamvand have been forgotten, and urban practices are increasingly replacing local traditions in ceremonies.

Situated in a cold, semi-humid climate, Dekamvand Village benefits from fertile soil suitable for plant growth. Its mountainous location and abundant rangelands make it well-suited for agricultural activities, particularly horticulture and animal husbandry. Consequently, a significant portion of the village's economy relies on agriculture and livestock farming.

Conclusion

The anthropological monographic study of Dekamvand Village, located in the rural areas of Selseleh County, highlights the cultural and social values of this community, emphasizing the richness of its local knowledge. Traditions and rituals are

integral to the villagers' daily lives and hold significant importance.

Leveraging the culture and traditions of the villagers as a tool to prevent rangeland degradation and foster a sense of belonging to the region can be highly effective. Initially, emphasizing the cultural and environmental significance of rangelands in the daily lives of the villagers can raise awareness about the importance of their preservation.

Organizing ceremonies and events that highlight the connection between humans and the environment can strengthen this bond. Additionally, providing educational workshops on rangeland conservation and sustainable use, incorporating local knowledge and traditions, can empower the local community to better understand their environmental responsibilities.

Furthermore, fostering collaboration between the village's youth and young elites with organizations and institutions dedicated to environmental conservation can enhance their sense of belonging to the region. This approach not only strengthens the community's identity but also contributes to the development of a responsible and sustainable society.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

Authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work declaration of competing interest none.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

مطالعه مردم شناختی روستای دکاموند در شهرستان سلسله با استفاده از رویکرد مونوگرافی

محمدامین خراسانی^۱ ✉، زینب نوروزی علم^۲

۱- نویسنده مسئول، گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران. رایانامه: khorasani_ma@ut.ac.ir

۲- گروه جغرافیای انسانی و برنامه‌ریزی، دانشکده جغرافیا، دانشگاه تهران، تهران، ایران رایانامه: z.noroozi@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۳/۰۹/۰۵

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۳/۱۲/۱۴

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۴/۰۱/۰۸

تاریخ چاپ:

۱۴۰۴/۰۲/۱۶

واژگان کلیدی:

مونوگرافی،
الشت،
روستای دکاموند،
کههان،
گردشگری،
قرآن خط‌گشا.

دکاموند یکی از روستاهای کوهستانی در شهرستان سلسله و شهر الشتر است که دارای جاذبه‌های طبیعی منحصر به فرد و مکان‌های زیارتی می‌باشد. هدف از این پژوهش مطالعه مردم شناختی روستای دکاموند با رویکرد مونوگرافی در سال ۱۴۰۲ است. پژوهش حاضر به صورت کیفی، از نوع توصیفی با رویکرد مونوگرافی است. محقق با تکیه بر مشاهدات و پژوهش‌های میدانی که از طریق مصاحبه، مشاهده و عکس‌برداری انجام شده به گردآوری داده‌ها پرداخته است. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه افراد ساکن در روستای دکاموند می‌باشند. در توصیف ویژگی‌ها با رویکرد تکنوگرافی و به منظور شناخت کامل روستا سعی بر آن شده است تا تمامی سطوح تاریخی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و محیطی در نظر گرفته شود. در نهایت پیشنهادهایی از جمله ساماندهی گردشگران، آموزش برداشت اصولی و متعارف گیاهان دارویی از جمله موسیر، تأسیس صنایع و شرکت‌های گیاهی دارویی در منطقه مورد مطالعه جهت ایجاد شغل، اجرای تمهیدات لازم جهت تأمین سوخت دامداران و جلوگیری از بوته‌کنی، طراحی برنامه زمان‌بندی شده برای ورود به چراگاه‌ها و استفاده ایلات و عشایر، تغییر شیوه دامداری دام سبک به پرورش گاو شیری اصیل و ... ارائه شد.

استناد: خراسانی، محمدامین و نوروزی علم، زینب. (۱۴۰۴). مطالعه مردم شناختی روستای دکاموند در شهرستان سلسله با استفاده از رویکرد مونوگرافی. *مجله پژوهش‌های روستایی*، ۱۶ (۱)، ۵۹-۸۰.

<http://doi.org/10.22059/jrur.2025.378585.1962>

مقدمه

روستا چهره نجیب زندگی اجتماعی و مأمّن نخستین تجارب یکجانشینی در تاریخ حیات بشری است. ظاهراً علت عمده توجه به مطالعه روستا و پژوهش در باب زندگی روستائینان تحول سریع و شگرفی بود که بر اثر ارتباط با حیات شهری ورود تمدن ماشینی پدیدار شد و دنیای ساکن روستا را به کلی دگرگون کرده بود. این تحول عظیم غیرمنتظره مشکلات بسیار به بار آورد و مسائلی گران بر خاطر اندیشمندان همه جامعه مطرح کرد و از جمله در آمریکا سبب شد که در ۲۰ سال نخست قرن حاضر تحقیقات روستایی رواج و اهمیت یابد و دامنه‌اش وسعت گیرد و مباحث آن تنوع یابد. چنان‌که در سال ۱۹۵۰ جامعه‌شناسی روستایی آمریکا حدود ۱۱ مبحث عمده را شامل می‌شد و این شمار در سال ۱۹۷۳ تا به ۳۱ مبحث بالغ گردیده و پیوسته این درخت رویان شاخه‌ها و جوانه‌های تازه برآورد. مونوگرافی که ترجمه آن تک‌نگاری است یکی از شیوه‌هایی است که در روش ژرفائی برای مطالعه جوامع روستایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در تک‌نگاری جوامع کوچک و محدود به‌طور همه‌جانبه مورد بررسی قرار می‌گیرند. به عبارت دیگر، تک‌نگاری توصیفی است ژرف و همه‌جانبه از یک روستا یا یک خانواده یا یک طایفه و آن را غالباً در مناطقی بکار می‌برند که اطلاعات کافی در زمینه ساخت اجتماعی اقتصادی آن مناطق وجود نداشته باشد. این پژوهش با رویکرد مونوگرافی در سال ۱۴۰۲ به مطالعه ویژگی‌های مردم‌شناسی روستای دکاموند که یکی از روستاهای شهر الشتر می‌باشد، پرداخته است.

اگر چه واضع نام و پایه‌گذار این شیوه تحقیق دانشمند فرانسوی لوپله^۱ بوده که از نیمه قرن ۱۹ به این گونه تصویرسازی از واقعیت‌های منظم در باب جامعه‌ای دهقانی از همان اواسط قرن ۱۹ آغاز شد، اما بررسی‌های موضوعی و محلی درباره ده یا دهکده خاص، بیان، اوصاف و احوال آن به‌طور کامل و دقیق و تنها در قرن ۲۰ نشأت یافته و رونق گرفته است. سنت تک‌نگاری ریشه در جامعه‌شناسی دارد و پیشوایانی چون دورکیم، فردریک لوپله، دیمتری گوتسی، رابرت ردفیلد و کزروآزنگ این سنت را در جریان مطالعات روستایی پدید آوردند (Mendras, 2005). تک‌نگاری می‌تواند در هر کدام از حوزه‌های تاریخ، جغرافیا، جامعه‌شناسی و ادبیات نگارش شود، بنابراین تک‌نگاری ناظر بر چهارچوب اثر است و نه روش و رویکرد علمی. مهم‌ترین تک‌نگاری‌های مربوط به روستا عبارت‌اند از: اورازان، تات نشین‌های بلوک زهرا، خارک در یتیم خلیج فارس، ده فشندک، قلعه شاهین، یوش، ایلخچی، خیابو یا مشکین‌شهر، دهکده شالما، دهکده ساعتلو، طالب‌آباد، میکائیل‌آباد، ابراهیم‌آباد و حسن‌لنگی (Rafei, 2017:45).

در ایران تک‌نگاری‌هایی توسط پژوهشگران انجام گرفته که از ارزش و اعتباری در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، شهری، روستایی و عشایری برخوردار است. از آن جمله مرحوم نادر افشار نادری به‌عنوان مردم‌شناس با تیره‌های مختلفی از عشایر مدت‌های طولانی زندگی کرده بود در کوچ آن‌ها در بیلاق و قشلاقشان حضور داشت، زیر چادرهایشان می‌خوابید و روی جاجیم‌هاشان می‌نشست. او بیشترین و عمیق‌ترین پژوهش‌ها را در مورد عشایر ایران انجام داده بود. نادر افشار نادری به‌حق یکی از برجسته‌ترین پژوهشگران ایرانی در زمینه علم مردم‌شناسی است. نخستین تک‌نگاری ایرانی را در حدود سال ۱۳۳۰ زنده‌یاد جلال‌آل احمد درباره روستای اورازان از توابع طالقان انجام داد که در سال ۱۳۳۳ از سوی کتابخانه دانش به چاپ رسید.

ایزابلا بوکرا^۲ و ریلسکا^۳، در پژوهشی با عنوان "مونوگرافی جوامع روستایی: مدرسه تحقیقاتی لهستان" مهم‌ترین معضلات ارائه‌شده مربوط به روش تک‌نگاری در مطالعات قبلی را به‌عنوان نمونه در تک‌نگاری‌های روستاهای لهستان

1. Leplay

2. zabella Bukraba

مورد بحث و تحلیل قرار می‌دهند. معضلاتی از جمله، توضیح موارد فردی در مقابل مقایسه آن‌ها، هم‌زمانی سرزمینی در مقابل در زمانی (دیاکرونیک)^۱، مطالعات تطبیقی تاریخی بیش از حد، جزئیات غیرضروری در مقابل "جمع‌بندی" آن‌ها، توصیف شرایط موجود در مقابل مشکل تجزیه و تحلیل، تصادفی بودن موضوع تحقیق در مقابل بازنمایی آن، جاه‌طلبی‌های نظری در مقابل فقدان آن و در نهایت درک تک‌نگاری به عنوان توصیف واقعیت یا به عنوان متنی با کیفیت‌های خاص و مثال‌ها و مواردی که صرفاً مسائل فردی را نشان می‌دهد. یافته‌های این دو محقق نشان می‌دهد که بیشتر ایرادات گزارش شده در رابطه با این گونه مطالعات (یعنی تمرکز بر توصیف به جای تجزیه و تحلیل مشکل، ارائه جزئیات غیرضروری، فقدان نمایندگی و بازتاب نظری ناکافی) به نظر بی‌اساس می‌رسند. قطعاً تک‌نگاری‌های بسیاری هستند که فراتر از یک توصیف جاه‌طلبانه از محیط‌های تصادفی بوده و امکان تعمیم نتایج و تدوین یک نظریه را داشته و امکان استفاده از تکنیک‌ها و ابزارهای بسیاری را فراهم می‌کند و بر اساس مدلی «واقعی» به جای «مصنوعی» عمل می‌کند و مطالعه واقعیات اجتماعی را در مقیاسی خاص و در شرایط واقعی امکان‌پذیر می‌کنند (Bukraba & Rylska, 2020). روسو^۲ و چورا^۳ در پژوهشی با عنوان "مونوگرافی بخش تولنیچی- فضای روستایی با اهمیت برای توسعه روستایی شهرستان ورنچا"، تحلیل فضای روستایی منطقه تولنیچی را با توجه به فرصت‌ها و تهدیدهای منطقه پیشنهاد می‌کنند. هدف این طرح علمی شناسایی عوامل مؤثر در توسعه روستایی منطقه مورد اشاره با توجه به انطباق با خواسته‌های تحمیل شده توسط اتحادیه اروپا است. نتایج نشان داده که این منطقه عمدتاً برای کشاورزی است و دارای یک سرمایه جنگلی بسیار مهم به عنوان ثروت ملی است. در صورتی که وضعیت زیرساخت‌های منطقه مورد مطالعه، به ویژه کیفیت کانال‌های ارتباطی و رسانه‌ها غیرقابل اعتماد و پایین است (Rusu & Ciurea, 2012). یافته‌های پژوهش هلی^۴ در ارتباط با قوم‌نگاری تعلق مکانی وابستگی به روستا در میان پسران نشان داد که مفاهیم روستایی بودن و فرهنگ روستایی در میان پسران ارزش‌های خود را ازدست داده است. از سوی دیگر تجارب قوم‌نگاری مطالعه مذکور بیانگر آن است که محلی بودن این پتانسیل را دارد که از تحقیقات گسترده‌تری در مورد فرهنگ‌های روستایی بهره‌برد. صمیمیت نسبی با یک‌رشته می‌تواند به شناسایی افراد و مکان‌های مطالعه کمک کند، دسترسی به فضاهای مهم پستی را تسهیل کند و نقش مهمی در ایجاد اعتماد ایفا کند (Heley, 2011: 230). تجربه قوم‌نگاری لندسی همیلتون^۵ در ارتباط با تجربه‌گرایی واقعیت‌گرایی نمادهای زندگی روستایی بیانگر آن است که حس تجربه مکان‌های روستایی بیشتر در ذهن بازدیدکنندگان می‌ماند همچنین ایجاد حس سرزندگی و شادابی در جاذبه‌های روستایی عینی‌تر است و جاذبه‌های شهری عمدتاً مصنوع و انسان‌ساخت است. همچنین با بررسی سه تصویر قوم‌نگاری از زندگی روستایی، این مقاله نشان می‌دهد که چگونه ساکنان روستا با محیط اطراف خود (و نه کم‌اهمیت، یکدیگر) درگیر می‌شوند. و به همپوشانی جالبی بین تجربیات نمادین و زندگی‌شان اشاره می‌کند. او بدون اینکه بخواهد این تنش‌ها و تضادها را حل کند یا توضیح دهد، پرسش‌های معرفت‌شناختی و هستی‌شناختی مهمی را در مورد عمل مردم‌نگاری مطرح می‌کند. او می‌پرسد چگونه قوم‌نگاران معاصر می‌توانند رابطه ظریف و ظریف بین ایده‌ها و عملکردها را در جوامع روستایی نشان دهند، بدون اینکه بخواهند این‌ها را به مقوله‌های ساده، از جمله شهر، روستا و روستا خلاصه کنند (Hamilton, 2016: 305). هرزفلد^۶

3. Rylska

1. Synchrony and diachrony دو رویکرد که برای مطالعه نظام‌های نشانه‌شناختی پیشنهاد شده است

2. RusuI

3. Ciurea

4. Heley

5. Hamilton

6. Herzfeld

به ارتباط بین دهکده روستایی و جهان پیرامون با رویکرد قوم‌نگاری پرداخت و بیان داشت که روستا و جهان به‌عنوان یک دهکده شناخته می‌شوند با این تفاوت که برخی روستاها به تمایزپذیری و دارا بودن هویت خاص خود اشاره دارند و کمتر به تداخل فرهنگ‌ها روستا با سایر جوامع اشاره داشتند. یافته‌های قوم‌نگاری بر این نکته داشت که روستا با مدرنیته در تضاد است زیرا روستا می‌خواهد مسیر حفظ هویت و فرهنگ خود را طی کند اما تکنولوژی و مدرنیته به‌عنوان یک عامل تهدیدکننده شناخته شده است (Herzfeld, 2015:340). شجاعی و همکاران در مطالعه‌ای که به‌منظور تحلیل ابعاد فرهنگی (مونوگرافی) شهرستان دیر (مطالعه موردی شهر آبدان) انجام دادند، با استفاده از روش کیفی- میدانی و روش اسنادی و کتابخانه‌ای خلاصه‌ای از شرایط زندگی مردم شهر آبدان در قدیم و حال از قبیل شرایط معیشتی، کشاورزی، دامداری، پدیده مهاجرت، امکانات رفاهی، بیکاری و ... موردبررسی قرار دادند و در نهایت جهت رفع موانع و مشکلات ضروری راهکار مناسب ارائه دادند (Shujaei et al, 2019:25). صادق‌پورروشنی و قلی‌پور (۲۰۲۰) در مطالعه‌ای با عنوان "مونوگرافی (تک‌نگاری) روستای درازکلا" تلاش کردند با شناخت آداب‌ورسوم و شرایط اقتصادی- اجتماعی و محیطی روستای درازکلا، شناخت اجمالی از فرهنگ این منطقه به دست آورند (Sadeghpour & Qolipour, 2021). در مطالعه دیگر از عالم و تفرجی با عنوان "مونوگرافی روستای کمال‌آباد سفلی" در استان مرکزی بیان کرده‌اند که در نتیجه تغییرات تدریجی بسیاری از سنت‌ها، آداب‌ورسوم و عقاید و باورها و عناصر فرهنگی دیگر تحت تأثیر این عوامل دچار تغییرات چشمگیری شده‌اند، شامل نظام خانواده و خویشاوندی که بسیاری از مراسم، رسوم، باورها و رسوم عروسی، عادات مذهبی کم رنگ شده یا دیگر جایگاهی در میان اهالی روستا ندارند ولی بعضی از پدیده‌ها کارکرد خود را در راستای حفظ انسجام در روستا حفظ کرده‌اند و بسیاری از رسوم همچنان به قوت خود باقی است (Alam & Tafaraji, 2017).

روش پژوهش

تحقیق کیفی برای درک و تبیین پدیده‌های پیچیده اجتماعی از داده‌های کیفی نظیر داده‌های حاصل از مصاحبه، مشاهده مشارکتی، مستندات و ... استفاده می‌کند. پیدایش تحقیق کیفی به وجود عامل انسانی مربوط می‌شود. در این روش برای دیدگاه‌های افراد موردتحقیق ارزش قائل می‌شوند، محقق و تحقیق شونده با یکدیگر در رابطه متقابل در نظر گرفته می‌شوند، هم به توصیف و تبیین می‌پردازد و هم برای گردآوری داده به گفته‌ها و رفتارهای قابل‌مشاهده افراد تکیه می‌کند. در این تحقیق جامعه موردمطالعه، روستای دکاموند می‌باشد. با توجه به اینکه موضوع تحقیق روستای دکاموند می‌باشد، از افراد باسواد قدیمی و سرشناس و باتجربه محلی و افرادی که در مدیریت روستا نقش دارند استفاده گردیده است. در این تحقیق از روش نمونه‌گیری گلوله برفی یا زنجیره‌ای استفاده گردید که بیشتر در تحقیقات قوم‌نگاری مورد استفاده قرار می‌گیرد. این فن شامل شناسایی برخی افراد مهم یک جمعیت و مصاحبه با آن‌ها است، سپس محقق به پیشنهاد این افراد برای مصاحبه به سراغ افراد دیگر می‌رود. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه و مشاهده مشارکتی می‌باشد. در این تحقیق از سه روش اسنادی، مشاهده و مصاحبه استفاده شده است.

محدوده مورد مطالعه

روستای دکاموند، یکی از روستاهای بخش مرکزی شهرستان سلسله (شهر الشتر) واقع در استان لرستان است. استان لرستان از استان‌های غربی ایران است. این استان ۲۹۳۰۸ کیلومترمربع مساحت و بیش از یک‌میلیون و ۷۶۰ هزار نفر

جمعیت دارد و سیزدهمین استان کشور از نظر جمعیت می‌باشد. این استان به شش استان محدود می‌شود و به صورت گلوگاهی اتصال‌دهنده استان‌های هم‌جوار شامل همدان، مرکزی، اصفهان، خوزستان، ایلام و کرمانشاه محسوب می‌شود. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری در سال ۱۳۸۵ استان لرستان شامل ۹ شهرستان، ۲۳ شهر، ۲۶ بخش و ۸۳ دهستان می‌باشد و مرکز آن شهر خرم‌آباد است. شهرستان سلسله یکی از شهرستان‌های استان لرستان است. برخی نام سلسله را برگرفته از سئ له سئ له یعنی آب گوارا می‌دانند. اما برخی دیگر معتقدند نام سلسله به علت وصل بودن چشمه‌ها به هم است. وسعت شهرستان سلسله ۱۲۱۲ کیلومتر مربع است. آب‌وهوای معتدل کوهستانی دارد. جمعیت این شهرستان، پس از جدا شدن بخش خاوه و ملحق شدن آن به شهرستان دلفان، ۷۰۵۸۶ نفر است. شهرستان سلسله از شمال به شهرستان نهاوند، از جنوب به شهرستان دوره، از جنوب شرق به شهرستان خرم‌آباد، از شمال غرب به شهرستان دلفان و از شمال شرق به شهرستان بروجرد منتهی می‌گردد. این شهرستان شامل دو بخش مرکزی (شهر الشتر) و فیروزآباد و ۷ دهستان ندر، دوآب، قلعه‌مظفری، هنام، یوسف‌وند (در بخش مرکزی) فیروزآباد و قلائی (در بخش فیروزآباد) است.

منطقه کهمان (کیمو) معروف‌ترین جاذبه ژئوتوریسم استان لرستان است که در ۱۵ کیلومتری شمال شهر الشتر و در دامنه کوه‌های گرین در دهستان یوسفوند واقع شده است. این ناحیه شامل دره‌ها، چشمه‌ها و رودخانه کهمان است که گردشگران زیادی از سراسر ایران و حتی خارج از کشور از زیبایی بهشت‌گونه آن استفاده می‌کنند. دره کهمان مربوط به دوران پیش‌ازتاریخ ایران باستان است. این اثر در ۱۸ اردیبهشت ۱۳۸۰ با شماره ثبت ۳۷۵۵ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. منطقه گردشگری مذکور از پل گرکان شروع می‌شود و روستاهای گرکان، دره تنگ، مقصودآباد و دکاموند را در برمی‌گیرد. روستاهای مذکور تقریباً با یکدیگر فاصله‌های یکسان (کمتر از ۴ کیلومتر) دارند (Sepahvand et al, 2021: 190). همان‌طوری که اشاره شد، روستای دکاموند، یکی از روستاهای دهستان یوسفوند و منطقه کهمان است که جمعیت آن ۱۱۶۴ نفر است (جدول ۱). این روستا در یک منطقه کوهستانی واقع است و این امر ظرفیت قابل قبولی را برای فعالیت‌های کشاورزی به‌خصوص باغداری و دامپروری ایجاد کرده است. مردم این روستا همگی مسلمان و شیعه‌مذهب هستند و به زبان لکی تکلم می‌کنند. بیشتر ساکنین این روستا به حرفه کشاورزی و پرورش دام سبک مشغول می‌باشند. این روستا از سمت شمال غربی به روستاهای دره تنگ سفلی و علیا، از سمت غرب و جنوب غربی به روستاهای گرکان بالا و پایین و روستای رحیم بگ می‌رسد. همچنین از سمت جنوب به کوه‌های بازگیرو (بازگیران)، کمر و نثار و طوئل‌کوا (طبل‌کوبان)^۱ و سراب عمارت امیر، از سمت شمال به تپه یال رزی و کوه سرمغ و با فاصله بیشتر کوه‌های گرین و از سمت شرق با مقداری فاصله به کوه یال زرد^۲ (کوهی با پوشش گیاهی گل‌های زرد) منتهی می‌شود. با توجه به موقعیت کوهپایه‌ای و همچنین نزدیکی روستا به منطقه تفریحی- گردشگری کهمان از قدیم جایگاه ویژه‌ای داشته است.

یافته‌ها

وجه تسمیه و علت مکان‌گزینی روستا

کلمه دکاموند از دواژه دکام+ وند تشکیل شده است. قسمت اول آن یعنی "دکام" می‌تواند مخفف ده کام (یک ده که بر وفق مراد و خواست و آرزو است) باشد و "وند" هم از پسوندی است که در استان لرستان خیلی به کار می‌رود و پسوند نسبت است. در هیچ منبعی به قدمت روستای دکاموند اشاره‌ای نشده است. به گفته اهالی روستا، اوایل انقلاب در حدود

۱. این اصطلاح به زمان پادشاهان مربوط می‌شود و اشاره دارد به نواختن طبل در دربار پادشاهان

یک کیلومتری روستا در منطقه‌ای به اسم کَلک^۱ حفاری‌هایی صورت گرفته و سنگ‌نوشته‌هایی به خط‌های مختلف و همچنین اشیا و آثاری متعلق به دوران قبل از اسلام در آنجا پیدا شد که نشان از سابقه طولانی‌مدت روستا دارند. همچنین در منطقه‌ای با نام آویلل^۲ سنگ‌قبرهایی با نقش‌های برجسته و خطوط مختلف یافت شده است. به عقیده اهالی سابقه روستا شاید به زمان گُر (گبر به معنی زرتشتی) برگردد. از علت‌ها و عوامل تشکیل‌دهنده روستا در این منطقه می‌توان مواردی از جمله: وجود چشمه‌ها، هوای دل‌چسب و منطقه کوهستانی که مانند پناهگاه عمل می‌کند نام برد. همچنین خاک که یکی از مهم‌ترین منابع طبیعی و از عوامل اصلی سکونت‌گزینی برای جوامعی مانند دکاموند است که محور فعالیت‌های اقتصادی آن‌ها مبتنی بر بخش کشاورزی و دام‌پروری می‌باشد. روستا در قسمت کوهپایه قرار دارد. دلیل انتخاب این مکان مواردی از قبیل برخورداری از منابع مراتع، بحث امنیت و حراست و نگهداری از سکونتگاه‌های روستایی در برابر سیل و مخاطرات طبیعی است.

تحولات جمعیتی

طبق آمار رسمی مرکز بهداشت و درمان، در روستای دکاموند جمعیتی بالغ بر ۱۱۶۴ نفر زندگی می‌کنند، که از این تعداد ۵۹۲ نفر مرد و ۵۷۲ نفر زن می‌باشند (مرکز بهداشت و درمان الشتر، ۱۴۰۲). ۱۰/۳ درصد از این جمعیت را افراد بالای ۶۰ سال و جمعیت میان‌سال، جوان و کودک-نوجوان هرکدام به ترتیب ۴۰/۲۰، ۱۸/۸۱ و ۳۰/۵۸ درصد را تشکیل می‌دهند در مواقع بیشتر تعداد مربوط به میان‌سالان روستا است.

جدول ۱. آمار جمعیتی روستای دکاموند

کل جمعیت (نفر)		کودک و نوجوان (نفر)		جوان (نفر)		میان‌سال (نفر)		پیر (نفر)	
۰-۱۴ سال		۱۵-۲۹ سال		۳۰-۵۹ سال		۶۰ سال و بیشتر			
مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن	مرد	زن
۱۸۵	۱۷۱	۱۱۸	۱۰۱	۲۲۷	۲۴۱	۷۱	۵۰		
%۵۱.۹۷	%۴۸.۰۳	%۴۶.۱۲	%۵۳.۸۸	%۴۸.۵۱	%۵۱.۴۹	%۵۸.۶۸	%۴۱.۳۲		
۳۵۶	۲۱۹	۴۶۸	۱۲۱						

زبان

اهالی روستای دکاموند به زبان لکی تکلم دارند. از زمان‌های بسیار دور زبان لکی به دنیا آمده است و زیسته است. اما امروزه با سرعتی بی‌سابقه در حال نابودی است. یکی از آسیب‌هایی که امروزه در خیلی از مناطق روستایی با آن مواجه هستیم، فراموش کردن لغات و اصطلاحات محلی خاص هر منطقه است. از آنجایی که فرهنگ وابسته به زبان است، با زبان شکوفا می‌شود، به حیات خود ادامه می‌دهد و منتقل می‌شود. با مرگ هر زبان فرهنگ وابسته به آن نیز در معرض نابودی قرار می‌گیرد (Moinian, 2010: 80). در روستای دکاموند هم بسیاری از اصطلاحات لکی که توسط افراد بومی در گذشته بکار برده می‌شد و در واقع بیانگر سنت و فرهنگ محلی آن دیار بودند، فراموش شده‌اند و برای جوانان واژگانی غریب هستند. بیشتر این اصطلاحات مربوط به ۳۰-۴۰ سال پیش است.

اصطلاحاتی از جمله:

- سه پا- مشک- مشکولک- هیز- کُن- کُنیلک- درولک- شیرپالو- هی

۱. معنی کَلک: خرابه‌هایی که از سازه‌های قدیمی به‌جامانده بود

۲. بچه‌های مرده

- ابزار کشاورزی شامل: دابریگ- جفت گایوژن- گیلا- کَنک یا شیرا^۱- چگارم^۲
- اصطلاحات کشاورزی شامل: نوآو- کیش- هول- خرمکو

طوایف

معمولاً در اکثر روستاها با وجود چند تیره بودن، یک الی دو طایفه وجود دارد، اما در روستای دکاموند، طوایف مختلفی از جمله یوسفوند (اولین و مهم‌ترین طایفه در روستا)، حسوند، کاکولوند، جوانمرد سکونت دارند. علی‌رغم بازخوردهای خوبی که چند طایفه‌ای بودن روستا دارد، اما در بعضی موارد باعث بروز آسیب‌های اجتماعی-فرهنگی در روستا شده است.

میکرو اقلیم

بر این اساس، منطقه در اقلیم نیمه مرطوب سرد قرار گرفته، لذا دارای تابستان‌های معتدل و زمستان‌های سرد می‌باشد. این منطقه از نظر جغرافیایی در ۴۸ درجه و ۱۵ دقیقه درازای خاوری و ۳۳ درجه و ۵۱ دقیقه پهنای شمالی قرار دارد و ارتفاع آن از سطح دریا حدود ۱۶۰۰ متر است. دمای هوای این منطقه در تابستان‌ها گاه به ۳۹ درجه بالای صفر و در زمستان‌ها به ۷ درجه زیر صفر می‌رسد. میزان متوسط بارندگی سالیانه منطقه ۵۹۰ میلی‌متر است که حداکثر نزولات آسمانی از آبان لغایت فروردین‌ماه و در فصل زمستان اغلب به صورت برف می‌باشد. دوره خشکی از خرداد لغایت اواخر مهر به مدت حدود ۵ ماه است. با توجه به وضعیت اقلیمی منطقه وجود سرما مدت ۱۲۰ روز در ماه‌های آذر تا فروردین یخبندان وجود دارد. معدل حداکثر رطوبت نسبی سالانه این منطقه ۵۵ درصد و معدل حداقل آن ۲۱ درصد می‌باشد. با توجه به وضعیت بارندگی، منطقه با کمبود آب مواجه نیست. منابع آب شرب در گذشته شامل چشمه‌سارهای متعدد دائمی و فصلی و رودخانه فصلی بوده است که از ذوب شدن برف‌های ارتفاعات کوه گرین تغذیه می‌شدند. به‌طوری که ۸ فقره چشمه دائمی وجود داشت که آب موردنیاز منطقه از آن‌ها تأمین می‌شد. اما در چند سال اخیر لوله‌کشی آب شرب در منطقه صورت گرفته است. این روستا یکی از روستاهای بسیار زیبا و یکی از مناطق دیدنی و بکر شهر الشتر (بهشت لرستان) است که دارای طبیعت منحصر به فردی از پوشش درختی و سراب‌های خروشان است.

گردشگری

این روستا به خاطر داشتن جاذبه‌های سیاحتی و زیارتی، گردشگران زیادی را از نقاط مختلف فرامی‌خواند. مقبره شیخ امید علی و حضور قران خط‌گشا (خط‌وشا) در روستا از یک‌طرف و طبیعت بکر و زیبای منطقه کهمان و روستای دکاموند از طرف دیگر، دلایل حضور گردشگران در روستا هستند. ورود گردشگران به روستا، فرصت مناسبی برای کسب درآمد روستائیان است. اهالی روستا می‌توانند از راه ارائه خدمات مختلف و فروش محصولات و صنایع‌دستی به گردشگران، کسب درآمد کنند. اما با وجود سابقه درخشان کشاورزی و دام‌پروری و فراوری خانگی محصولات توسط روستائیان، تاکنون فعالیت خاصی در این زمینه انجام نشده است. فقط در مواردی بعضی از اهالی در فصل برداشت میوه و صیفی، اقدام به فروش آن‌ها در کنار جاده می‌کنند. گردشگری در کنار مزایای اقتصادی از جمله افزایش درآمد و افزایش فرصت شغلی برای روستائیان، اثرات مثبت و منفی زیست‌محیطی و اجتماعی، فرهنگی را به همراه دارد.

۱. وسیله‌ای دست‌ساز برای جابجایی محصولات کشاورزی که بر روی پشت حیوان سوار می‌شود

۲. وسیله رام کردن گاو

مراعات و جنگل‌ها

بررسی ساختار اجتماعی مرتع‌داران

دامداران روستایی و بعضی از دامداران کوچ رو نیمه کوچ رو در این روستا ساکن هستند. عده‌ای از عشایر کوچ رو به‌صورت سیار بیلاق و قشلاق می‌نماید و فاقد ساختمان مسکونی هستند. این دامداران در فصول پاییز و زمستان به مناطق گرمسیری پلدختر و استان‌های هم‌جوار کوچ می‌نمایند. روستای دکاموند دارای جمعیتی بالغ بر ۱۱۶۴ نفر می‌باشد. مرتع‌داران عمدتاً از دو طایفه بزرگ حسوند و یوسفوند هستند. در گذشته نظام ارباب‌رعیتی بر منطقه حاکم بوده و اراضی در تملک خان بوده است، طی سال‌های ۴۲ تا ۵۷ به‌تدریج قدرت و مالکیت از خوانین سلب گردید و هم‌اکنون مالکیت در دست خرده‌مالکان است. هر چند کل مالکیت مراعات منطقه مشاع محسوب می‌شود، ولیکن بهره‌برداران دارای عرف‌های خاص بین خودشان می‌باشند. لذا اجرای طرح مرتع‌داری می‌بایست با لحاظ نمودن و در نظر گرفتن کلیه جوانب و هماهنگی بین بهره‌برداران از طریق فعالیت‌های آموزشی و ترویجی صورت گیرد.

بررسی میزان درآمدهای حاصل از مرتع و محصولات فرعی آن

درآمد اصلی مرتع‌داران از شغل دامداری وابسته به علوفه مرتع می‌باشد. دامداران عشایری فاقد زمین کشاورزی، علوفه موردنیاز خود را با خرید کاه و جو تأمین می‌نمایند. دامداران روستایی کم‌وبیش دارای زمین زراعتی بوده و کشت محصولات زراعی از قبیل یونجه، گندم، نخود، عدس، جو لوبیا در منطقه مرسوم است. در چند سال اخیر مقداری از اراضی به احداث باغ گردو اختصاص یافته است. همچنین پرورش طیور به اقتصاد خانواده کمک می‌نماید. پرورش گاو شیری اصیل و دورگ و خرید شیر تولیدی توسط کارخانه شیر نیز در سال‌های اخیر رواج یافته است که ضمن اقتصادی بودن می‌تواند کاهش بهره‌برداری از مراعات را به دلیل تغییر شیوه دامداری دنبال داشته باشد. به‌طور کلی میزان درآمد عمده آن‌ها از فروش دام و فراورده‌های دامی که وابسته به علوفه حاصل از مرتع و در درجه دوم محصولات کشاورزی به دست می‌آید. در فصول بهار و تابستان از علوفه مرتع و در فصول پاییز و زمستان از علوفه دستی حاصل از محصولات کشاورزی خود استفاده می‌نمایند.

سوابق ثبتی جنگل‌ها و مراعات

مراعات و جنگل‌های منطقه مورد مطالعه در محدوده‌ای به نام بالادشت، طبق حدود اربعه ذیل، ملی اعلام شده است:

شمال: چُک^۱ کبوترکش - چُک صید عالی - دره کاب و آهنگه

جنوب: کوه طبله‌کوبان - جوی حاجی و سراب عمارت امیر

شرق: بادلانه - نهر کشیده هی کره - کوه داریشم

غرب: امتداد جوی حاجی و دامنه کوه بازگیران و چوی بالاچوی

مساحت کل پلاک ۹۰۸۱.۴ هکتار می‌باشد که از این ۸۸۹۵.۳۹ هکتار منابع ملی که از این مقدار ۸۳۹۵ هکتار به‌صورت مرتع و ۵۰۰.۳۹ هکتار به‌صورت جنگل می‌باشد و ۱۸۴.۱۳ هکتار مستثنیات قانونی و ۱.۸ هکتار زیربنا و مستحدثات را شامل می‌شود.

سوابق بهره‌برداری

قبل از قانون ملی شدن جنگل‌ها و مراعات بهره‌برداری از مرتع توسط خوانین و مالکین و سرپرستان طوایف محلی اداره و بهره‌برداری شده است و به دلیل حضور متناسب دام در مرتع همراه با پایین بودن تعداد جمعیت دام، یک تعادل نسبی بین علوفه و دام برقرار بوده و مرتع‌داری و دامداری به‌صورت دو حرفه مجزا مطرح بوده است. با ملی شدن جنگل‌ها و مراعات

۱. چکاد- قله کوه- رأس (قسمتی در کوه‌ها که در آنجا سنگ‌هایی را برای نشان دادن مسیر روی هم می‌چینند و به برآمدگی‌های طبیعی نیز اطلاق می‌شود).

ازهم‌گسیختگی نظام حاکم بر مرتع و از طرفی زیادشدن رشد جمعیت مدیریت مرتع دچار مسائل و مشکلات عدیده‌ای شده است.

برنامه مدیریت و بهره‌برداری

تعیین زمان آمادگی مرتع و زمان ورود و خروج دام

یکی از مشکلات موجود در منطقه چرای زودهنگام و پیش از فصل مناسب چرا می‌باشد که به علت گلی بودن خاک در اثر بارندگی‌های بهاره موجب فشردگی خاک و صدمه به پوشش گیاهی می‌گردد. لذا با توجه به شرایط اقلیمی و فنولوژی گیاهی منطقه، مناسب‌ترین زمان ورود دام به مرتع اوایل خردادماه و زمان خروج دام اواخر شهریورماه می‌باشد که در ظرفیت دامی دوره بهره‌برداری باید مدنظر قرار گیرد که همان‌طوری که در بخش‌های قبلی ذکر شد این تاریخ توسط بهره‌برداران رعایت نمی‌شود و می‌بایست در قالب برنامه‌های اجرایی همچنین نظارت بر عرصه منطقه طرح عملی گردد.

تشریح پوشش گیاهی و زیست‌بوم

جغرافیای گیاهی

روش‌های بهره‌برداری انسان از پوشش گیاهی موجود از گذشته‌ای دور سبب تغییرات زیادی روی وضعیت و ترکیب جامعه اولیه شکل گرفته و منطقه شده است. از جمله بوته کنی و توسعه زراعت دیم تغییرات زیادی را روی تیپ‌های گیاهی موجود به وجود آورده است. همچنین فعالیت انسان از جهت توسعه امر دامداری برای تأمین مواد غذایی دامی و از هم پاشی نظام سنتی مدیریت مرتع در منطقه سیب چرای بیش‌ازحد و چرای طولانی در منطقه شده است (تصویر ۱۰).

اقتصاد و معیشت

بخش اعظمی از اقتصاد روستا به بخش کشاورزی و دامپروری متکی است. دامداری و دامپروری از سابق، یکی از فعالیت‌های عمده اقتصادی مردم این روستا بوده است. چون منابع کوهستانی دارای مراتع است. مکان مناسبی جهت تعلیف احشام دامداران است. تعداد دامداران منطقه ۲۲ نفر گزارش شده است که ۳۹۲ رأس دام سبک شامل گوسفند و بره و بز و بزغاله دارند و تعداد بهره‌برداران دام سنگین (گاو) ۲۰ نفر است (مرکز جهاد کشاورزی قلعه مظفری شهر الشتر، ۱۴۰۲). بسیاری از دامداران روستا کوچ بهاره دارند. فضای گسترده‌ای که از روستا تا سراب گاماسیاب همدان را شامل می‌شود، پوشش گیاهی خوبی دارد و در فصل بهار و تابستان دامداران روستا همراه با دام‌هایشان به آن محدوده کوچ می‌کنند. عده‌ای هم در روستا می‌مانند که این‌ها پَن یا پَن‌گا (پناهگاه) نامیده می‌شوند. افرادی که کوچ می‌کنند بعد از بازگشت به روستا توسط افراد پَن پذیرایی می‌شوند و خستگی راه و سفر را از تن خود دور می‌کنند. در مقابل افراد پَن هم از سوغاتی‌های کوه، گیاهان دارویی، فراورده‌های دامی و که افراد کوچ رو با خود می‌آوردند، بهره‌مند می‌شدند. از دیگر فعالیت‌های اقتصادی مهم در روستای دکاموند کشاورزی بوده که شامل ۲ بخش زراعت و باغداری است. کشاورزان منطقه ۳۲۴ نفر هستند که میزان اراضی آن‌ها ۲۹۹ هکتار است. که از این میزان، ۱۵۳ هکتار اراضی آبی و ۱۴۶ هکتار اراضی دیم است. عمده محصولات این روستا گندم، جو، نخود، کلزا، چغندر و لوبیا است که به روش غرقابی آبیاری می‌شوند. همچنین ۴۳ هکتار باغ در روستا وجود دارد که محصولات آن‌ها عمدتاً گردو بعد از آن مرکباتی مثل هلو، شلیل، شفتالو است (مرکز جهاد کشاورزی قلعه مظفری شهر الشتر، ۱۴۰۲). اهالی روستای دکاموند و منطقه کهمان به فعالیت زنبورداری هم مشغول هستند. تعداد ۳۷ بهره‌بردار زنبورستان در این منطقه گزارش شده است (مرکز جهاد کشاورزی قلعه

مظفری شهر الشتر، ۱۴۰۲). وجود گونه مرتعی گون گزی^۱ و سایر گونه‌های گیاهی محیط مناسبی برای پرورش زنبور عسل در فصول بهار و تابستان به وجود آورده است. لذا این موضوع به عنوان یک پتانسیل می‌تواند در زمینه بهبود اشتغال بهره‌برداران مورد توجه قرار گیرد (تصویر ۱۲).

مردم این روستا بسیار سخت‌کوش هستند. اهالی روستا فعالیت خود را به شغل فصلی کشاورزی محدود نکرده‌اند. خیلی از جوانان روستا، هم در گذشته و هم در حال حاضر برای کار به دیگر شهرها می‌روند. حتی در گذشته برای کارگری به کشورهای خارجی از جمله کویت رفته‌اند. اما اکنون بعضی افراد به فعالیت‌های دیگری از جمله جمع‌آوری ضایعات در تناژ بالا مثل شیشه، در بنادر و شهرهای دیگر (شهرهایی که در گذشته درگیر جنگ تحمیلی بوده‌اند) و فروش این ضایعات به کارخانه‌های بازیافت - طبق قراردادی که دارند- و یا جمع‌آوری استخوان ماهی در بنادر و فروش آن به کارخانه‌های تهیه کود، مشغول هستند. اما این به معنای مهاجرت آنان از روستا به شهرها و شهرنشینی نیست. چرا که این افراد به صورت موقت و بدون اینکه خانواده‌شان را با خود ببرند و تنها به منظور کسب درآمد در کنار کشاورزی و دامپروری به این کارها می‌پردازند. این افراد در روستا و دیار خود اقدام به ساخت خانه ویلا و مکان‌هایی برای نگهداری از دامها و ... کرده‌اند و هیچ‌وقت روستای باصفای خود را به قصد زندگی در شلوغی شهرها ترک نمی‌کنند.

مدیریت روستا و تحولات آن

در گذشته مدیریت این روستا بر عهده خوانین و مالکین و سرپرستان طوایف محلی بوده است. اما در حال حاضر روستا در تمام محورها توسط دهیار و شورای روستا اداره می‌شود. مدیریت روستایی در محورهای مدیریت زمین و تولید کشاورزی، مدیریت زیرساخت‌ها و خدمات زیربنایی، مدیریت مالی و نظام درآمد هزینه برای روستاها، مدیریت محیط‌زیست و توسعه پایدار و مدیریت برای کاهش فقر و عدالت اجتماعی قابل بررسی است.

صنایع دستی

از دیرباز رشته‌های مختلف صنایع دستی همچون گلیم و ماشه بافی، سیاه‌چادر بافی، چیت بافی، تَکَل (دم‌کنی)، رَسَن (ریسمان)، ابزارآلات کشاورزی و انواع مختلف صنایع دستی روستایی و عشایری در این منطقه رواج داشته است. چیت حصاری از نی می‌باشد و برای دیوارهای سیاه‌چادرها از آن استفاده می‌کردند. امروزه نیز ایلات و عشایر از آن استفاده می‌کنند. لبه‌های چیت با موی بز دور دوزی شده وسط نی‌ها باز هم توسط موی بز در شکل‌ها و نقش‌های مختلف به هم بافته می‌شوند. استفاده از موی بز در بافتنی‌ها باعث می‌شود که چیت به یک نوع عایق گرما و سرما تبدیل شود. یعنی وقتی فصل سرما می‌شود و یا باران به آن برخورد کند، رطوبتی که ایجاد شده باعث می‌شود که نی‌ها به هم چسبیده شوند و در نهایت از ورود سرما به داخل چادر جلوگیری نماید. هنگامی که فصل گرما فرامی‌رسد نی‌ها از هم فاصله می‌گیرند و باعث عبور هوای خنک به داخل چادر می‌شود. بیشتر افراد روستا فقط جهت استفاده خودشان به این کار می‌پردازند. دلیل آن می‌تواند نبود بازار فروش و عدم ارزش‌گذاری و توجه از سوی نهادها و سازمان‌های مرتبط شهری است.

1. Astragalus adscondens

سوغات

عسل: طبیعت کم نظیر و بکر، به روستای دکاموند این امکان را می دهد که بهترین منطقه را برای پرورش زنبور و تولید عسل داشته باشد تا این ماده را در کیفیتی بالا به بازار عرضه کند. استان لرستان رتبه دوازدهم کشور را در تولید عسل دارد و عسل شهر الشتر، در چهل و پنجمین کنگره بین المللی آبی موند یا ترکیه رتبه سوم جهان را به خود اختصاص داده است.

روغن حیوانی: از دیرباز در این منطقه، روغن حیوانی مرغوب و معطر وجود داشته است.. این روغن در رنگ های زرد و سفید وجود دارد و در زبان محلی به آن، روین دون می گویند.

ترخینه: ترخینه ماده ای است که از ترکیب بلغور گندم و جو در دوغ حاصل می شود. برای تهیه آن، به مدت چند ساعت بلغور را در دوغ می جوشانند تا بپزد و ترکیبی خمیری به دست آید. این ترکیب را به صورت گلوله در می آورند و پس از خشک شدن در زیر آفتاب آماده عرضه به بازار می کنند. از ترکیب تکه های خشک ترخینه با حبوبات و سبزی های معطر، آش بسیار لذیذی تهیه می شود که از غذاهای سنتی این منطقه است.

گردو: محصول گردوی این منطقه از جمله محصولات مرغوب است که علاقه مندان زیادی در بین مردم دارد. شرایط مناسب تفرجگاهی منطقه، زمینه تولید گردوی مرغوب را برای گردوکاران این روستا فراهم کرده، به طوری که گردوی تولیدی این منطقه، در کشور برای خود نام و نشانی دست و پا کرده است.. باغداران گردو کار این روستا هر ساله از نیمه اول شهریور کار برداشت این محصول ارزشمند و مقوی را آغاز می کنند و حدود ۲ ماه مشغول به فعالیت هستند. آنان کار برداشت گردو را یک تفریح نشاط بخش می دانند و می گویند: هر ساله برای رسیدن این ایام لحظه شماری می کنیم و گاه اقوام و آشنایان نیز از شهرها برای کمک به برداشت گردو راهی روستاها می شوند. جشنواره ملی تخصصی گردو شهر الشتر در اواخر شهریور امسال با حضور مردم، باغداران، کشاورزان، مسئولان و... در منطقه کهمان برگزار شد (تصویر ۱۵).

برساق: برساق نوعی شیرینی خشک است که طرفداران خاص خود را دارد. برای تهیه این شیرینی خمیری از آرد، شکر، رازیانه، تخم مرغ، شیر و روغن آماده می کنند و پس از قرار دادن ترکیب گردو، دارچین، شکر، گلاب و هل درون خمیر، آن را در روغن سرخ می کنند تا آماده مصرف شود.

معماری و بافت روستا

در روستاهایی مثل روستای دکاموند که در مناطق کوهستانی واقع شده اند، به دلیل شیب زیاد کوه، معمولاً معماری پلکانی بهترین گزینه موجود برای ساخت خانه ها به شمار می رود. در گذشته الگوی سکونتگاه های روستای مورد مطالعه به دلیل برقراری امنیت به صورت کاملاً فشرده و متمرکز و نزدیک به هم با معابر بسیار باریک بوده است. خانه های روستا عمدتاً از سنگ، سیمان و تیر آهن می باشند ولی در گذشته خانه ها گلی بوده اند. زندگی در مناطق سرد و کوهستانی بسیار سخت است. سرمای زیاد به خصوص در فصل زمستان آن هم در مناطق کوهستانی بسیار طاقت فرسا می باشد. به همین دلیل از ویژگی های مهم این سبک از خانه ها این است که به گونه ای نور خورشید را به درون خود راه بدهد. خانه ها در این نواحی به صورت حیاط دار احداث می شوند. بام ها غالباً به صورت مسطح و در بیشتر ساختمان ها ایوان های سرتاسری در نظر گرفته شده است. اتاق ها و قسمت پذیرایی یا اتاق اصلی نشیمن خانه در قسمت جلویی و روبه حیاط واقع می باشد. دلیل آن استفاده از تابش مستقیم و حرارت آفتاب در زمستان است. فضاهای دیگر مانند انبار و آشپزخانه و یا سرویس های بهداشتی در قسمت بالاتر ساختمان قرار دارند. در این روستا، جهت نگهداری احشام، اگر خانه دو طبقه باشد، معمولاً در

طبقه زیرین احشام نگهداری می‌شوند و طبقه دوم مسکونی می‌باشد. بدین طریق سطح تماس فضای طویل و محیط مسکونی با سرمای خارج کم می‌شود و سقف بین دو طبقه از هر دو طرف گرم می‌گردد که برای هر دو طبقه مفید است. اگر خانه یک طبقه باشد آغل و طویل غالباً در پایین حیاط است به طریقی که ساکنین خانه دیدمستقیم جهت مراقبت از احشام را داشته باشند.

امکانات زیربنایی و روبنایی

روستای دکاموند امکاناتی شامل جاده آسفالت، مدرسه ابتدایی و راهنمایی، پایگاه بسیج، دو مسجد، دو حسینیه، آب آشامیدنی لوله‌کشی شده، برق، شبکه اینترنت، خانه بهداشت، مرکز پخش سوخت فسیلی، چند فروشگاه مواد غذایی، آرایش و پیرایش زنانه و مردانه، نانوايي دارد. سوخت مورد نیاز در گذشته از درختان جنگلی و بوته‌های مرتعی و فضولات دامی تأمین شده اما به تدریج سوخت فسیلی از جمله نفت و گاز رواج یافته است. نبود فضاهای ورزشی در روستا از جمله سالن ورزشی و زمین فوتبال باعث شده اهالی در مکان‌هایی که محل رفت‌وآمد است دور هم جمع شوند و این زمینه نگرانی و اعتراض بعضی از اهالی را به دنبال داشته است. از جمله مهم‌ترین نیازهای عمرانی می‌توان به وضعیت راه‌های فرعی روستا اشاره کرد که نه تنها در هنگام فصل پاییز و زمستان وضع بسیار ناجوری پیدا می‌کند و قابلیت رفت‌وآمد خود را از دست می‌دهد، بلکه در فصل تابستان نیز به علت خشک شدن، گرد و خاک برخاسته از آن موجب مشکلات عدیده‌ای شده است.

آموزش و سواد

درباره امکانات آموزشی روستای دکاموند می‌توان گفت مدارس مقطع ابتدایی (شامل پایه‌های اول تا ششم) و مقطع متوسطه (شامل پایه‌های هفتم تا نهم) برای دختران و پسران به صورت مجزا وجود دارد. از لحاظ علمی-آموزشی، روستا حرف‌های زیادی برای گفتن دارد.

امورات فرهنگی- مذهبی روستا

روستا از لحاظ فرهنگی جایگاه ویژه‌ای در سطح شهرستان دارد و دلیل آن برکت وجود شیخ امید علی در سالیان گذشته و اکنون آرامگاه وی و همچنین قران خط گشاد است. این قرآن از قدیم برای قسامه در بین مردم به عنوان مرجع بوده و همین‌طور وجود با برکت آن باعث ایجاد حس امنیت و دلگرمی شده و حاشیه امنی است برای مردم این روستا. به طوری که به گفته اهالی، خیلی از خانه‌های روستا مجبور نبودند حیاط محصور داشته باشند و یا اگر داشتند درب آن را قفل نمی‌کردند و این احساس را داشتند که زیر سایه این قران هستند و خیلی به این بحث معتقد و پایبند بودند. وجود روحانیون برجسته این روستا از گذشته تاکنون و همچنین اعتقاد و باور و عزم راسخ فرزندان این دیار از همین مکتب نشأت می‌گیرد. روستای دکاموند یکی از مراکز مهم فرهنگی- مذهبی شهرستان است. تعداد زیادی از علمای این شهرستان از افراد محلی همین روستا بوده و هستند. حتی بسیاری از علمای برجسته بعد از ایشان که اهل دکاموند بوده‌اند، از جمله مرحوم حاج آقا بلندنظر، شیخ علی طاهری، مرحوم شیخ ماشاءالله رضایی هم از شاگردان شیخ بوده‌اند به عقیده مردم، وجود این افراد که حتی در سطح فرا منطقه‌ای هم فعالیت داشته و سرشناس بوده‌اند، از ثمرات و برکات حضور شیخ امید علی در منطقه بوده است. از لحاظ فرهنگی، کارهای خوبی در روستا صورت گرفته است. وجود دو

مسجد، یک حسینیه، آرامگاه شیخ امید علی، وجود قران خط گشاد گویای این موضوع است که این روستا می‌تواند مکان بسیار مناسبی برای انجام امورات فرهنگی باشد.

قران خط گشاد

قران خط‌گشا (با نام محلی خط‌وشا) بیش از ۱۷۰ سال قبل توسط مرحوم کربلایی جعفرخان دکاموند به‌عنوان اولین نسخه از قرآن از نجف اشرف به روستای دکاموند منتقل شده است. محل نگهداری آن از گذشته تاکنون چند بار تغییر کرده است. مدتی در آرامگاه شیخ امید علی و امروز در حسینیه‌ای که به همین نام است نگهداری می‌شود. این قران دست‌نویس است و فاقد ترجمه به زبان فارسی است. فاصله خطوط آن دو سانتیمتر است و از این‌رو به خط وِشا (قرآنی که فاصله خطوطش زیاد است) معروف است. در نوشتن علامات این قرآن از جوهر زعفران استفاده شده و برای تهیه جلد آن از تخته سه‌لا و پوست آهو استفاده شده است. گفته می‌شود. مشابه این قرآن در موزه شیراز هم وجود دارد. متأسفانه درگذشت زمان صفحاتی از ابتدا و انتهای این کتاب مقدس از بین رفته است و از تاریخ کتابت و سایر مشخصات آن چیزی در دست نیست (Yousufvand, 2012).

فرهنگ یاری‌گری

از گذشته تاکنون حس همدلی و همکاری در بین اهالی روستا وجود دارد به‌طوری‌که فرهنگ گل (یارگیری و تعاون) در روستا نهادینه شده است. مردم روستا به‌خصوص جوانان در قالب گروه‌هایی تصمیم می‌گرفتند کارهای مختلف مردم روستا به‌خصوص کسانی که توانایی ندارند از جمله زنان و کودکان بی‌سرپرست، مردان از کارافتاده یا بیمار، خانواده متوفی و ... را انجام دهند. از آنجایی که این افراد تقریباً هم سن و سال بودند، فضای شادی را در کنار کار مهیا می‌کردند.

غذاهای محلی

اهالی این روستا به خاطر داشتن پوشش گیاهی متنوع در محیط طبیعی خود و نگهداری از دام و طیور، دارای غذاهای متنوعی می‌باشند و برنج در وعده‌های اصلی نقش به‌سزایی دارد. و ما در اینجا به برخی از غذاهای محلی این روستا که اکثریت از همین منابع تهیه می‌شود، اشاره می‌نماییم:

مواد لبنی در روستا: همان‌طور که گفته شد اکثر اهالی روستا دامدار هستند و دارای گاو ماده (شیرده) می‌باشند و با دوشیدن شیر گاوهای خود مواد لبنی روزانه خود را تهیه می‌کنند. این روستا علاوه بر استفاده از شیر معمولی، از آن ماست، کره، پنیر، روغن و دوغ تهیه می‌کنند.

سبزیجات: سبزیجات از جمله محصولات اهالی روستا است که موقع برداشت آن در تمام فصول می‌باشد. با این‌گونه محصولات انواع غذای محلی متنوعی تهیه می‌کنند و در وعده‌های غذایی آنان نقش بسزایی دارد.

غذاهای گوشتی:

- آش گوشت (زیر برنجی یا چلو گوشت): از این غذا بیشتر در مناسبت‌ها (اعیاد، عروسی) استفاده می‌شود. برای سرو این غذا از سینی بزرگ استفاده می‌شود و نحوه کشیدن این غذا سبب لذت چند برابر در زمان خوردن می‌شود به این صورت که پلو را در کف مجمع ریخته و گوشت‌های پخته را در وسط برنج می‌ریزند و روی آن را با برنج می‌پوشانند به‌طوری‌که گوشت دیده نشود و سپس غذا را با نان می‌پوشانند تا سرد نشود که از بیاز به‌عنوان چاشنی کنار آن می‌توان استفاده کرد.

- کباب‌ها: این روستا که به دامداری و پرورش مرغ و خروس و بوقلمون و ... مشغول‌اند، یکی از غذاهای اصلی‌شان کباب است. در نتیجه، در سفر به این روستا از هر غذایی که بگذرید نباید بدون خوردن کباب آنجا را ترک کنید.

آش ترخینه: از معروف‌ترین و محبوب‌ترین آش‌های این روستا آش ترخینه است و از این آش در فصل سرما به‌عنوان یک غذای کامل استفاده می‌شود. برای تزیین روی آش مانند سایر آش‌ها از نعنای داغ و پیاز استفاده می‌شود. مواد به‌کاررفته در این آش پیاز، اسفناج، تره، گشنیز، جعفری ساطوری، شوید، عدس، نعنای، نمک و فلفل و زردچوبه است.

آش شله: این آش خوشمزه یکی دیگر از آش‌های محلی روستا است و مزیت آن این است که هم می‌توان به‌عنوان پیش‌غذا و یا به‌عنوان غذای اصلی در نظر گرفته شود و جز پرخاصیت‌ترین و مقوی‌ترین آش‌ها محسوب می‌شود که در درمان برخی بیماری‌ها می‌توان استفاده کرد. برای تهیه این آش از برنج، عدس، پیاز، آب‌گوشت، ماش و نمک و ادویه استفاده می‌شود.

سغدو (دلمه سیراب شیردان): غذای محلی سغدو از جمله غذاهایی است که از شکمبه گوسفند تهیه می‌شود. برای تهیه سغدو، برنج، الو بخارا، گردو، روغن، آب و ادویه را باهم ترکیب کرده و سپس داخل شکمبه ریخته و آن را با نخ و سوزن می‌دوزند و بعد از اضافه کردن آب و ادویه روی حرارت ملایم قرار می‌دهند.

جگر وز: غذای محلی جگروز یکی از محبوب‌ترین غذاهای این منطقه است که بعد از تهیه، مانند کباب به سیخ کشیده و روی آتش قرار می‌گیرد.

چزنک (چُرک روین): چزنک نوعی غذای سنتی است که از نان فطیر و روغن حیوانی درست می‌شود. و برای تهیه آن خمیر نرم را روی ساج یا تاوه گرم کرده تا برشته شود. بعد از پشت و رو کردن نان آماده می‌شود. سپس قبل از سرد شدن روی آن روغن حیوانی و شیر انگور یا خرما اضافه می‌کنند.

دنورو (آش دندان): دنورو درواقع نوعی سوپ یا آش محلی است و به نشانه شادی از روییدن اولین دندان کودک پخت می‌شود و برخی از مردم بر این معتقدند که اگر هنگام درآمدن دندان کودکی بخت نشود در بزرگسالی دچار دندان‌قروچه می‌شود. بنابراین بخت این نوع غذا بیشتر جنبه آیینی دارد و مواد استفاده‌شده برای این نوع آش نخود، لوبیا، عدس، باقلا، گندم و نمک است.

وسایل پخت‌وپز

این روستا در گذشته که از نعمت گاز بهره‌مند نبود، تمام فصل زمستان و بعضی از ماه‌های فصل بهار از بخاری‌های هیزمی استفاده می‌کردند. آن‌ها برای پختن غذا از اجاق‌های هیزمی و برای تهیه نان از تنور یا ساج روی آتش استفاده می‌کردند. البته در آن زمان به دلیل رفت‌وآمدهای بسیار با مناطق شهری، برخی از خانواده‌ها از کپسول برای پخت‌وپز و برای گرم کردن منازل خود از بخاری‌های نفتی استفاده می‌کردند. اما در چند سال اخیر که روستا گاز کشی شده است، از وسایل گرمایشی و پخت‌وپز گازی استفاده می‌شود.

لباس سنتی

لباس سنتی (پرتال) این منطقه برگرفته از فرهنگ، آداب، دین و از نمادهای مهم مردم لک بوده است. در گذشته کاربرد این پوشاک در بین مردم به‌قدری فراگیر بوده که اشعاری هم به این مضمون سروده شده است. اما متأسفانه در حال حاضر به فراموشی سپرده‌شده‌اند و تنها زنان مسن هستند که هنوز هم گلونی (سربند) و کراس (پیراهن لکی) به تن دارند و به لباس سنتی‌شان عشق می‌ورزند و در حفظ آن تأکید و تعصب از خود نشان می‌دهند. البته در بین مردان هم هنوز شالوار (شلوار محلی) رواج دارد. در بعضی از مراسم‌های شادی، برخی از مردان و زنان و دختران لباس سنتی گذشته را فقط به‌قصد نمایش می‌پوشند.

لباس سنتی مردانه در گذشته

کلاه (کَلّاو): جنس این کلاه از نمد است / سربند: که یکپارچه به دور سر می‌بستند.
شاوال: پاپوش مردان لک. چیزی شبیه شلوار فارسی است با دوختی ساده و بدون جیب و دم پاهای چین‌چین و پر دوخت.

شال: بر روی کمر بسته می‌شود / گیوه (کلاش): نوعی کفش که از جنس نخ می‌باشد.
قوه: همان قبا فارسی که در گذشته از اجزا مهم لباس لک است.
فرجی یا کوله بال: یک روپوش پشمی شبیه به جلیقه است.

لباس سنتی زنانه

هَرّاتی یا گُلونی یا لَچک (به لکی) نوعی روسری بوده که مردان و زنان لک بر سر می‌بستند. این روسری در رنگ‌های مختلف تولید می‌شود، اما عامه‌پسند آن با زمینه سیاه و گل‌های سفید؛ قرمز یا بنفش تزئین می‌شود. اندازه هَرّاتی بزرگ‌تر از لَچک است.

کراس: پیراهن بلندی که تا مچ پا را می‌پوشاند. کراس در رنگ‌های مختلف با گل‌های زیبا دوخته می‌شود. در گذشته این نوع پیراهن لکی با نام پارچه خوانده می‌شد.

کُلنجه یا سرداری: لباس سنتی زنان لک و لر است که بر روی لباس‌های دیگر پوشیده‌اند. علت نام‌گذاری آن به سرداری این است که شبیه لباس رویین سرداران بزرگ بوده است و "ی" "آن" "ی" نسبت است. این لباس کلاً از مخمل با رنگ‌های شاد و زیبا تهیه شده و طوری دوخته می‌شود که همانند پالتو تا زیر زانوها را بپوشاند. قسمت‌های سر دست و یقه از مخملی رنگی که با مخمل اصلی در تضاد نباشد. این لباس مخصوص جشن‌ها و مهمانی‌ها و مراسم رسمی بوده است. هم‌اکنون فقط در مراسم عروسی از زنان لک آن را می‌پوشند.

لرزونه: شی زینتی است که از سکه و گوی و مهره و تعدادی هلهله درست می‌شود. این وسیله به گلونی آویزان می‌شود.

مراسم‌ها**ماه مبارک رمضان**

در روستای دکاموند از نیمه شعبان جنب‌وجوش خاصی برای به پیشواز رفتن ماه رمضان مشاهده می‌شود و اهالی برای انجام فرایض دینی این ماه آماده می‌شوند، از جمله می‌توان به این موارد اشاره داشت:

خانه‌تکانی: قبل از فرارسیدن این ماه، مردم روستا به زدودن آلودگی و گردوغبار از چهره خانه و محله خویش می‌پردازند، درواقع با نظافت و خانه‌تکانی به پیشواز بهار قرآن می‌روند تا بتوانند با فراغت و آسودگی خیال به انجام تکالیف دینی خویش بپردازند. پاکیزگی تنها به محیط خانه محدود نمی‌شود. پیر و جوان با طیب خاطر در نظافت اماکن عمومی محله خود مشارکت می‌کنند و مساجد و تکایا را جهت برگزاری مراسم گوناگون ماه رمضان آماده می‌سازند.

تهیه مایحتاج رمضان: در بیشتر خانواده‌ها تهیه مایحتاج ماه مبارک رمضان با جدیت تمام انجام می‌شود، زیرا در این ماه کسب‌وکار تقریباً متوقف می‌شود و مردم بیشتر از هر کاری به عبادت می‌پردازند و لازم است که مایحتاج خود را قبل از ماه مبارک تهیه کنند تا بتوانند با آسودگی در مجالس ویژه این ماه شرکت نمایند.

تشخیص وقت سحر: در گذشته، برای بیدار شدن در سحرهای ماه مبارک رمضان و تشخیص وقت دقیق سحر و انجام اعمال مخصوص از وسایل و روش‌های گوناگونی استفاده می‌کردند. بعضی از این روش‌ها امروزه نیز متداول و برخی

منسوخ شده‌اند. از جمله شناختن ستارگان و محل و جای آن‌ها در آسمان، بانگ خروس، روشن کردن چراغ‌هایی در نقاط مرتفع روستا، صدای طبل و شیپور، صدای مناجات از گلدسته‌های مساجد، جار کشیدن، کوبیدن دیوار همسایه و ... از روش‌های پیشین بوده و امروزه مردم به وسیله زنگ تلفن و رادیو تلویزیون متوجه زمان دقیق سحر می‌شوند.

سحری: روزه گیران برای به‌جا آوردن اعمال سحر و خوردن سحری معمولاً ساعت یا ساعتی قبل از اذان و با شنیدن صدای مناجات یا زنگ ساعت بیدار می‌شوند و بعد از وضو گرفتن و خواندن دعاها سحر نیت می‌کنند و سپس شروع به خوردن سحری می‌کنند که معمولاً غذاهای گرم و پختنی است که در اغلب موارد همراه با برنج است. در سحرها، بعضی از خانواده‌های دکاموندی بچه‌های خود را نیز بیدار می‌کنند تا به بیدار شدن در سحرها و سحرخیزی و روزه گرفتن عادت کنند.

افطار: زن‌ها پیش از افطار، مشغول آماده کردن افطاری می‌شوند وسایل آب گرم و چای را هم آماده می‌کنند. بر سر سفره افطار دعاها و مخصوص افطار خوانده می‌شود و با نوشیدن مقداری آب داغ و یا خرما و ... روزه خود را می‌گشایند. مراسم شب‌های قدر: اگر از مراسم ماه رمضان در دکاموند بگوئیم و سخنی از شب‌های قدر به میان نیاوریم متن ناتمام می‌ماند. شب‌زنده‌داری‌ها، قرآن به سر گرفتن‌ها و سحری خوردن در مسجد و دعا خواندن‌های شب‌های نوزدهم، بیست و یکم و بیست و سوم ماه رمضان بین مردم روستای دکاموند، جایگاه خاص خود را دارد.

عید فطر: دکاموندی‌ها در عید فطر همانند سایر نقاط دیگر به تهیه شیرینی و میوه‌های تازه فصل و برنامه‌ریزی برای دیدوبازدید در این روز می‌پردازند و این کارها از جمله مقدمات بزرگداشت آن در بین مردم مؤمن این روستا است. از قدیم‌الایام رسم بر این بوده است که کسانی که نذرونیازی دارند با تهیه شیرینی، آن را در محل برگزاری نماز عید فطر و قبل از اقامه نماز بین مردم توزیع می‌کردند.

مراسم سوگواری

عزاداری یکی از آیین‌های ریشه‌دار ایرانی است. این آیین در نقاط مختلف ایران آداب متفاوت و منحصر به فردی دارد. اما شاید یکی از متفاوت‌ترین عزاداری‌های ایرانی را بتوان میان مردمان قوم لک دید. مردمان روستای دکاموند هم که لک زبان هستند از این قاعده مستثنی نیستند. در این روستا، همه اقوام، دوستان و آشنایان به بالین فرد در حال احتضار دعوت می‌شوند تا وی به راحتی مرحله گذر به جهان ابدی را طی کند. بعد از مرگ تمام طوایف و آشنایان برای مراسم خاک‌سپاری (سرلش) دعوت می‌شوند، اکثر افراد این دعوت را می‌پذیرند. اغلب بیش از تعدادی که دعوت می‌شوند در این مراسم حضور می‌یابند. شاید هیچ قومی به اندازه لک زبانان برای مرده‌های خود مراسم با شکوه نمی‌گیرند. در کمتر فرهنگی حداقل ۱۰۰۰ نفر در مراسم تدفین یک متوفی شرکت می‌کنند. اهالی دکاموند همانند خیلی از روستاها و شهرهای لک زبان دیگر در بیشتر مواقع برای رفتگان خود به‌خصوص جوانانی که از دست می‌دهند، "چمر" می‌گیرند. در خصوص وجه تسمیه "چمر" بیشتر به فرهنگ‌ها استناد می‌کنند که البته به نظر می‌رسد چندان قابل استناد نباشند. در فرهنگ عمید به معنای محیط، دایره و هر چیز دایره مانند و معانی دیگری مانند چشم‌به‌راه یا خَم و خم کردن (چم و چمان) نیز تعبیر شده است. البته آنچه از جنس این آیین و معنی پیش‌واژه چم برمی‌آید، باید به معنای روان نیز در این مورد توجه داشت. "چمر" هم تسلی‌بخش بازماندگان است و هم نشان اتحاد، برابری و برادری در میان اقوام لک زبان می‌باشد. آنچه اصالت فرهنگ چمر را برجسته‌تر می‌کند، نوای سوزناک و غم‌انگیز مردمان لک زبان است که فرهنگی را در دل خود جای داده است. فرهنگی بنام "مور" که موسیقی اهورایی مردمان این سرزمین است در این مراسم زنان مویه سرایی می‌کنند که در زبان لکی "مور" گفته می‌شود. مور از سرودهای شناخته‌شده قوم لک می‌باشد. البته این سرود منحصر به مردمان این قوم نبوده کما آنکه شاهد خواندن مور توسط مردمان کرد هم هستیم. مردمانی مانند ایلامی‌ها و

مردم کرمانشاه. ویژگی بارز مور، غمگین بودن و دل‌تنگی آن است. این سرود کهن در بیشتر مواقع دل‌تنگی هم‌نشین و همدم مردان و زنان قوم لک است.

در این روستا، افراد محلی در مراسم‌ها سوگواری روستا، باوجوداینکه در تمام طول مراسم همراه خانواده متوفی هستند و خود را صاحب‌عزا می‌دانند و تمام امورات مراسم را داوطلبانه در دست می‌گیرند، اما از خوردن غذا امتناع می‌کنند و خیلی هم بر این موضوع پایبند هستند. دلیل آن تأکید و سفارش‌های مرحوم شیخ امید علی در مورد این موضوع و الگوپردازی از ایشان است که شیخ هم بنا به سفارش‌های ائمه و آیات و روایات به این نکته اشاره کرده‌اند. امام صادق (ع) می‌فرمایند: "غذا خوردن نزد مصیبت‌زدگان با خرج آنان، از رفتارهای جاهلیت است و سنت پیامبر (ص) فرستادن غذا برای مصیبت‌زدگان است". در گذشته اهالی روستا بعد از فوت فردی از روستاییان، از انجام خیلی از کارها از جمله نظافت و شست‌وشو، اصلاح سروصورت، روشن کردن تلویزیون و ... خودداری می‌کردند و از این طریق می‌خواستند نهایت همدردی را با خانواده متوفی داشته باشند. اما امروزه خیلی از این عادات و رسومات از بین رفته‌اند.

ازدواج و عروسی

مراسم عروسی در دکاموند به شیوه‌ای آیینی و باشکوه برگزار می‌شود. آن‌ها در مراسم عزا هیچ عنصر مدرنی را نپذیرفتند، اما در مراسم ازدواج برخی عناصر مدرن را در کنار عناصر قدیمی جای دادند. از جمله عناصر مدرنی که در عروسی اهالی این روستا وجود دارد، ساز ارگ به‌جای سرنا و دهل، لباس عروس به‌جای گلونی، دوربین فیلم‌برداری، آرایش عروس و استفاده از ماشین‌های جدید به‌جای اسب است. از جمله عناصر قدیمی که در مراسم ازدواج این مردمان هنوز باقی است می‌توان از رسم‌های متعدد، موسیقی، لباس زنان و رقص‌های لکی نام برد. علاوه بر رسوم مذکور، رقص‌های مراسم ازدواج کاملاً محلی‌اند. پوشش زنان مسن در مراسم ازدواج کاملاً محلی و خاص است. مراسم عروسی حتماً در یک فضای باز یا بسیار وسیع برگزار می‌شود. روی‌هم‌رفته علیرغم حضور عناصر مدرن همچنان هویت لکی در این مراسم حفظ شده است. نوعی هم‌نشینی عناصر عام (جهانی) و خاص (محلی) در این مراسم دیده می‌شود. گسترده‌گی رسوم و خصلت‌های فرهنگی در روستا به‌مرور در همه‌ی زندگی شهری رو به فراموشی و برخی دیگر کمرنگ شده است. در گذشته ازدواج و انتخاب همسر برای جوانان از طریق بزرگ‌ترها و پدر و مادر صورت می‌گرفت و طرفین ازدواج ضمن اینکه کمترین نقش را داشتند، هیچ مخالفتی هم نمی‌کردند. از انتخاب همسر تا آشنایی و عقد و عروسی همه در سایه‌ای از حجب و حیا و حفظ حرمت بزرگ‌ترها اتفاق می‌افتاد. یکی از رسوماتی که برای نشان کردن دختر داشتند، بردن یک کله‌قند به همراه لباس و زیورآلات و ... بود و رسم به این شکل بود که کله‌قند را در مراسم نامزدی در خانه پدر دختر می‌شکستند. حتی یک‌ضرب المثل در این مورد هست که می‌گوید: "قَنِم اَشکیا، خَوینِم رَشیا" به این معنی که، "قدم شکست و خونم ریخته شد". یعنی: "از این به بعد ما فامیل می‌شویم و این دختر عروس ماست". آن‌ها خیلی به این رسومات و گفته‌ها پایبند بودند و کاری که امروزه با چند تا سند و مدرک درست می‌شود، در گذشته با یک حرف انجام می‌شد.

شو چله (شب یلدا)

مردم روستای دکاموند در زبان لکی خود به شب یلدا "شو چله" می‌گویند که همراه با آداب خاصی اجرا می‌شود. در روستای دکاموند هم شب اول دی‌ماه هر سال را اهل خانواده و خویشان و گاه همسایه‌ها گرد هم می‌آیند تا آیین شب چله را برگزار نمایند. از جمله مراسم زبانزد این شب در این روستا می‌توان به برشتن گندم شیر، تدارک شام مخصوص (کباب)، فال چهل سرود (چل سرو)، آویزان کردن شال از پشت‌بام منازل همسایه‌ها، شاهنامه‌خوانی اشاره کرد. هندوانه به

سفره این شب رنگ و بوی دیگری می‌بخشد و به قولی اگر هر کس در شب چله هندوانه بخورد در تابستان احساس تشنگی نمی‌کند.

شام شب چله در دکاموند: از جمله غذاهایی که مردم دکاموند همانند دیگر مردمان لک در شب یلدا سرو می‌کنند شامل جگروز و دنده کباب و سرو بوقلمون است و در اکثر خانه‌ها عموماً شام شب چله شامل گوشت گوسفندی و چربی آن است. همچنین انواع کباب‌ها و پلوها و غذاهای محلی که هر کدام دارای عطر و بوی خاص خود هستند نیز در این شب سرو می‌شود.

گندم شیر: در شب چله گندم شیر می‌خورند به نحوی که گندم را به مدت چند هفته در شیر می‌خیسانند و آن را با زردچوبه و نمک مخلوط می‌کنند، سپس آن را روی حرارت برشته می‌کنند و همراه با پسته وحشی، گردو کشمش، بادام، کنجد و یا شاه‌دانه و... مخلوط کرده و به عنوان آجیل مخصوص شب چله سرو می‌کنند.

آویزان کردن شال: در گذشته در دکاموند مرسوم بود که در شب یلدا نوجوانان و جوانان روستا با تاریک شدن هوا به پشت‌بام منازل اقوام و آشنایان می‌رفتند و شالی که عموماً چادر یا سربند مادرانشان بود را از پشت‌بام خانه همسایه آویزان می‌کردند و با سر دادن شعاری مبنی بر فرارسیدن یلدا و دعا برای سلامتی صاحب‌خانه از کدخدای خانه یا همان صاحب‌خانه درخواست مزدگانی می‌کردند. (امشو اول قهاره. خیر د حونت بواره. نون و پنیر و شیر. کیخا حونت نمیره) صاحب‌خانه نیز هدیه‌ای به عنوان شیرینی به آنان می‌داد که ممکن بود تنقلات و میوه باشد یا پول. این سنت دیرین از شب یلدا هنوز هم در برخی روستاهای قدیمی استان لرستان رواج دارد.

فال چل سرو (چهل سرود): از زمان‌های قدیم تاکنون فال چهل سرود به عنوان یکی از قدیمی‌ترین فال‌های بومی این منطقه رواج دارد که شامل اشعاری با گویش لکی است و در شب یلدا نیز خانواده‌ها به نیت‌های مختلفی مانند آرزوی وصال، رفع مشکلات ازدواج جوانان، رفع مشکلات کاری و... با چهل سرود تقال می‌زنند. یک نوع فال دسته‌جمعی است که با یک عدد تسبیح انجام می‌گیرد و باید صاحب فال با خلوص نیت از خداوند متعال طلب نماید که او را از عاقبت نیتی که دارد توسط این فال مطلع نماید.

عید نوروز

جشن نوروز در میان مردم دکاموند با آیین و مراسم‌های گوناگونی برپا می‌شود که عبارت‌اند از: جشن اموات (سر خاک): اهالی این روستا معمولاً در پنجشنبه آخر سال به زیارت اهل قبور رفته، مزار عزیزانشان را تمیز کرده و با گلاب معطر کرده، شمعی روشن می‌کنند و خوراکی‌هایی نظیر: حلوا، خرما، شیرینی و... خیرات می‌کنند. عقیده عمومی بر این است که با این عمل موجبات آمرزش مردگان را فراهم می‌آورند و یاد مرگ را همواره در خود زنده نگه می‌دارند. این مراسم در عرف محل «سر خاک» نامیده می‌شود.

شال انداختن: افراد بالای بام خانه رفته و به میمنت سالی خوش و پر برکت شالی را از باجه که سوراخی برای تهویه هوا در ساختمان‌های قدیمی بود می‌انداختند معمولاً به گوشه شال آن‌ها مقداری شیرینی و آجیل یا پول به عنوان هدیه توسط صاحب‌خانه بسته می‌شد و شال اندازان بدون مشخص کردن هویت خویش به خانه فرد دیگری می‌رفتند.

عدی سنن و عدی دایین (عیدی گرفتن و عیدی دادن): رسم بر این است که بزرگان فامیل، برادر به خواهر و پدر به اعضای خانواده عیدی می‌دهد.

سزه مو در (سیزده‌بدر): در این روز مانند سایر اقوام، اهالی دکاموند به تفریح و شادی می‌پردازند و سبزه‌ای که برای سفره عید آماده کرده بودند را با خود می‌برند و در آب جاری می‌اندازند و به تعداد افراد خانواده سبزه گره می‌زنند.

اوقات فراغت و بازی‌های محلی

در گذشته بازی‌های محلی زیادی از جمله "دال پران" با نام محلی دال پَلو " کَلو رونکی" و دیگر بازی‌های مشارکتی و گروهی رواج داشته است. در حال حاضر این بازی‌ها کمرنگ شده‌اند. اما خیلی از مواقع و در اوقات فراغتشان هنوز هم بعضی از بازی‌ها مثل دال پران را دارند. "دال پران" بر خلاف بسیاری از بازی‌ها و آیینی که به دست فراموشی سپرده شده‌اند، امروزه طرفداران زیادی دارد و در ایام فراغت و پناه بردن به طبیعت توسط جوانان و افراد میان سال انجام می‌شود. این بازی‌ها روحیه گروهی را تقویت می‌کند و می‌تواند زمینه‌ساز مشارکت افراد در دیگر امورات روستا باشند. به جرات می‌توان گفت گروه‌های داوطلبانه و همدلانه‌ای که اکنون در راستای کمک و رفع مشکلات اهالی به‌خصوص افراد ضعیف روستا و همچنین برای رفع درگیری‌ها و ایجاد صلح دور هم جمع شده‌اند، از دل همین بازی‌های محلی شکل گرفته‌اند. در گذشته عشایر و روستاییان به دلیل نبود اسلحه گرم از سنگ برای دفاع از احشام و حریم زندگی خود استفاده می‌کردند، بنابراین نیاز بود نشانه زنی خود را تقویت کنند و با مرور زمان دال پلان به یک بازی تبدیل شد. بازی «دال پران» توسط دو تیم تشکیل می‌شود که در آن هر دسته به فاصله ۱۰ الی ۲۰ متر دورتر از یکدیگر و روبروی هم قرار می‌گیرند، هر دسته

در جایی که ایستاده‌اند، سه سنگ را به‌عنوان هدف روبروی هم قرار می‌دهند، این سنگ‌ها باید در زمین فرو رفته باشند سپس با شروع بازی، هر نفر یک سنگ که به وزن و اندازه توانایی جسمی او است به‌طرف دال‌های دسته مقابل پرتاب می‌کند، علاوه بر افرادی که بازی «دال پران» را انجام می‌دهند، تماشاگر این بازی نیز از شور و حال خاصی برخوردار است.

بحث

در پژوهش انجام شده بر روی روستای دکاموند، یافته‌های متعددی درباره ویژگی‌های تاریخی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی این منطقه به‌دست آمده است که اهمیت این روستا را به‌عنوان یک جامعه محلی با قدمت و غنای فرهنگی خاص نشان می‌دهد. در ادامه، به تحلیل این یافته‌ها در دو بخش اصلی پرداخته می‌شود.

بخش اول: ویژگی‌های تاریخی و فرهنگی

بررسی‌های تاریخی نشان می‌دهد که نام دکاموند از ترکیب دواژه "دکام" به معنای دهی مطلوب و "وند" که پسوند نسبت در منطقه لرستان است، شکل گرفته است. حفاری‌ها و آثار باستانی یافت شده، همچون سنگ‌نوشته‌ها و سنگ‌قبرهای منقوش، سابقه طولانی سکونت انسانی در این منطقه را تأیید می‌کند. اهالی معتقدند که پیشینه این روستا ممکن است به دوران زرتشتیان بازگردد، که این خود نشان‌دهنده قدمت فرهنگی و تاریخی آن است. از جنبه زبانی، روستای دکاموند به‌عنوان یک پایگاه زبان لکی محسوب می‌شود. این زبان از گذشته‌های دور زیسته و امروز نیز بخشی از هویت مردم روستا است. باین‌حال، تغییرات سریع زندگی مدرن باعث فراموشی بسیاری از اصطلاحات واژگان قدیمی شده است. تلاش برای حفظ زبان و فرهنگ محلی نیازمند برنامه‌ریزی‌های فرهنگی گسترده است تا این میراث معنوی برای نسل‌های آینده باقی بماند. فرهنگ و سنت‌های روستای دکاموند، از جمله زبان لکی، لباس‌های محلی، صنایع دستی، و آیین‌های خاص مانند مراسم شوچله و سوگواری‌های چمر، بیانگر هویت عمیق و اصالت این جامعه است. باین‌حال، فشار زندگی مدرن و تغییر سبک زندگی باعث شده بسیاری از این عناصر فرهنگی در معرض فراموشی قرار

گیرند. برای احیای این سنت‌ها، می‌توان اقداماتی نظیر برگزاری جشنواره‌های محلی، مستندسازی آداب و رسوم، آموزش زبان و هنرهای محلی به نسل جوان، و ایجاد بازارچه‌های دائمی برای فروش صنایع دستی و محصولات محلی انجام داد. این اقدامات ضمن حفظ هویت فرهنگی، زمینه‌ای برای توسعه پایدار اقتصادی و جذب گردشگران به منطقه فراهم می‌کند.

بخش دوم: ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی

تحلیل جمعیتی نشان می‌دهد که روستا جمعیتی ۱۱۶۴ نفره دارد که به‌طور تقریباً مساوی میان زنان و مردان توزیع شده‌اند. ساختار جمعیتی نشان از غلبه گروه‌های میان‌سال و نوجوان دارد، که می‌تواند تأثیر مثبتی بر آینده اقتصادی و اجتماعی روستا داشته باشد. از نظر اقتصادی، کشاورزی و دامداری محور اصلی معیشت مردم است. کشت محصولات دیمی و آبی، ایجاد باغات گردو، و فعالیت‌هایی مانند زنبورداری نمونه‌ای از فعالیت‌های اقتصادی پایدار در این منطقه است. با این حال، تغییر شیوه‌های دامداری به واسطه کاهش بهره‌برداری از مراتع، نشان‌دهنده تأثیر مستقیم تغییرات اقلیمی و اقتصادی بر معیشت مردم است. همچنین، ورود گردشگران به این روستا، فرصتی برای توسعه اقتصادی از طریق ارائه صنایع دستی و محصولات محلی فراهم کرده است. در مجموع، یافته‌های پژوهش اهمیت روستای دکاموند را در جنبه‌های تاریخی، فرهنگی و اقتصادی نشان می‌دهد و نیاز به برنامه‌ریزی‌های هدفمند برای حفظ و توسعه آن را بیش‌ازپیش برجسته می‌سازد.

نتیجه‌گیری

مونوگرافی مردم شناختی روستای دکاموند، واقع در توابع شهرستان سلسله، به ویژگی‌ها و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی این جامعه پرداخته و بر غنای دانش محلی آن تأکید دارد. در این روستا، سنت‌ها و مراسم‌های به‌عنوان بخشی اساسی از زندگی روزمره مردم محسوب می‌شوند و از اهمیت بسزایی برخوردارند. این افراد از طریق مراسم‌های مختلفی نظیر عروسی‌ها، نوروز، و مراسم دینی، هویت وجود خود را تثبیت می‌کنند و ارتباطات اجتماعی خود را تقویت می‌کنند. همچنین، فرهنگ آئینی جامعه و اهمیت آن در زندگی مردم محلی، نشانگر ارتباط عمیق این افراد با محیط‌زیست و محافظت از منابع طبیعی است. از این‌رو، مونوگرافی این جامعه می‌تواند به نقش اساسی دانش محلی در حفظ فرهنگ و محیط‌زیست اشاره کند و اهمیت آن را در حفظ تنوع فرهنگی و حفاظت از منابع طبیعی بیان نماید. بنابراین بهتر است در حفظ مراتع و محیط‌زیست از نقش ریش‌سفیدان بیشتر استفاده نمود، ریش‌سفیدان، به‌عنوان نمایندگان فرهنگ و هویت روستای دکاموند، نقش بسیار مهمی در انتقال فرهنگ و سنت‌های محلی به گردشگران دارند. آن‌ها با داشتن دانش عمیقی از تاریخ، سنت‌ها، و مراسمات روستا، به گردشگران راهنمایی می‌کنند و آن‌ها را با زندگی و فرهنگ مردم محلی آشنا می‌سازند. این ارتباط مستقیم با ریش‌سفیدان، که به‌عنوان صاحبان دانش محلی و اعتبار اجتماعی مورد احترام قرار دارند، موجب حفظ و تقویت هویت روستا می‌شود. علاوه بر این، این راهنمایان محلی نقش مهمی در حفاظت و مدیریت مرتع دارند؛ زیرا با ارائه اطلاعات و آگاهی به گردشگران در مورد اهمیت و حفظ منابع طبیعی، به ترویج آگاهی زیست‌محیطی و مسئولیت اجتماعی کمک می‌کنند. از این‌رو، ریش‌سفیدان نقش بارزی در حفظ و ارتقاء هویت فرهنگی و حفظ محیط‌زیست در روستای دکاموند دارند. استفاده از فرهنگ و سنت‌های روستاییان به‌عنوان ابزاری برای جلوگیری از تخریب مراتع و ایجاد حس تعلق به منطقه می‌تواند بسیار مؤثر باشد. ابتداء، با تأکید بر ارزش‌های فرهنگی و محیط‌زیستی مرتع در زندگی روزمره روستاییان، آگاهی از اهمیت حفظ و مراقبت از آن را افزایش می‌دهیم. برگزاری مراسمات و رویدادهایی که به تقویت ارتباط انسان با محیط‌زیست اشاره دارند، می‌تواند این ارتباط را تقویت کند. همچنین، ارائه

آموزش‌ها و کارگاه‌هایی در زمینه حفظ مراتع و استفاده پایدار از آن‌ها، با استفاده از دانش محلی و سنت‌های محلی، به جامعه محلی کمک می‌کند تا مسئولیت خود را نسبت به محیط‌زیست بیشتر درک کنند. همچنین، ایجاد بسترهای همکاری میان جوانان و نخبگان جوان روستا با سازمان‌ها و مراکز مربوط به حفاظت از محیط‌زیست، می‌تواند احساس تعلق به منطقه را تقویت کرده و باعث ایجاد یک جامعه مسئول و پایدار شود.

حامی مالی

این اثر حامی مالی نداشته است.

سهم نویسندگان در پژوهش

نویسندگان در تمام مراحل و بخش‌های انجام پژوهش سهم برابر داشتند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

از اهالی خونگرم روستای دکاموند، اهالی روستاهای هم‌جوار، سازمان‌های دولتی (اداره منابع طبیعی و آب‌خیزداری شهرستان سلسله- مرکز بهداشت و درمان شهر الشتر و مرکز جهاد کشاورزی قلعه مظفری شهر الشتر) و تمام عزیزانی که بنده را در انجام این کار یاری نمودند، تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

منابع

- رافعی، محمد. (۱۳۹۶). گذری بر جریان روستا نویسی و مطالعات روستایی در ایران. *دو فصلنامه علمی-تخصصی خردنامه*، (۱۹)، ۳۹-۶۰.
- سپهوند، فاطمه؛ کریمی، سعید و غلامرضایی، سعید. (۱۴۰۰). راهکارهای توسعه اکوتوریسم پایدار مبتنی بر قابلیت‌های جوامع محلی منطقه گردشگری کهمان در شهرستان سلسله. *فصلنامه گردشگری و توسعه*، ۱۰ (۲)، ۱۸۵-۱۹۹
doi:10.22034/jtd.2020.227007.2018
- شجاعی، حسن؛ گلستانی، علیرضا و رضا پور، داریوش. (۱۳۹۷). تحلیل ابعاد فرهنگی (مونوگرافی) شهرستان دیر (مطالعه موردی شهر آبدان). *فصلنامه روانشناسی و علوم رفتاری ایران*، ۴ (۱۳)، ۳۰-۱۹.
- صادق‌پور روشنی، نسیم و قلی‌پور، مائده. (۱۴۰۰). مونوگرافی (تک‌نگاری) روستای دراز کلا. *هشتمین کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی، اجتماعی و سبک زندگی*.
- عالم، طاهره و تفرجی، مجید. (۱۳۹۶). مونوگرافی روستای کمال‌آباد سفلی. *اولین کنفرانس ملی و اولین کنفرانس بین‌المللی مدیریت، روانشناسی، علوم اجتماعی*.
- معینیان، نریمه. (۱۳۸۹). نگاهی به دلایل جامعه‌شناختی نابودی زبان‌ها. *مجله مطالعات جامعه‌شناسی*، ۲ (۷)، ۷۵-۸۷.
- مندراس، هانری. (۱۳۸۴). *جوامع دهقانی، عناصر یک نظریه دهقانی*. ترجمه پیروز ایزدی، چاپ اول، تهران: انتشارات سروستان
- یوسفوند، علی. (۱۳۹۱). *عارف کوی دوست (آیت‌الله شیخ امید علی یوسفوند)*. چاپ اول، خرم‌آباد: انتشارات شاپور خواست

References

- Alam, T., & Tafraji, M. (2017). Monography of Kamelabad Sofla Village. *First National and First International Conference on Management, Psychology, and Social Sciences*. [In Persian]

- Bukraba, I. Ryłska. (2020). Monographs of rural communities: Polish school of research. Institute of Rural and Agricultural Development (IRWiR), Polish Academy of Sciences (PAN), Warsaw. Sciendo Journal. eastern european countryside. DOI: 10.12775/eec.2020.001
- Hamilton, L. (2016). Ethnography beyond the country and the city: Understanding the symbolic terrain of rural spaces. *Ethnography*, 17(3), 297-308. <https://doi.org/10.1177/1466138115609374>
- Heley, J. (2011). On the potential of being a village boy: An argument for local rural ethnography. *Sociologia Ruralis*, 51(3), 219-237. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9523.2011.00534.x>
- Herzfeld, M. (2015). The village in the world and the world in the village: Reflections on ethnographic epistemology. *Critique of Anthropology*, 35(3), 338-343. <https://doi.org/10.1177/0308275X15589977>
- Mendras, H. (2005). *Peasant societies: Elements of a peasant theory* (P. Izadi, Trans.). Tehran: Sarvestan. [In Persian]
- Moeinian, N. (2010). A sociological review of the reasons for language extinction. *Journal of Sociology Studies*, 2(7), 75-87. [In Persian]
- Rafie, M. (2017). A review of rural writing and rural studies in Iran. *Scientific-Specialized Semi-Annual Journal of Kheradnameh*, (19). 39-60. [In Persian]
- Rusu, M. L. & Ciurea, I. V. (2012). *The monograph of commune Tulnici - rural space with relevant importance for rural development of Vrancea Depression*. Scientific Papers, University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine "Ion Ionescu de la Brad" Iasi, Horticulture Series. University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Iasi, Romania
- Sadeghpour Roshani, N., & Gholipour, M. (2021). Monography of Daraz Kala Village. *8th International Conference on Humanities, Social Sciences, and Lifestyle*. [In Persian]
- Sepahvand, F., Karimi, S., & Gholamrezaei, S. (2021). Strategies for developing sustainable ecotourism based on the capabilities of local communities in the Kahman tourism region, Selseleh County. *Journal of Tourism and Development*, 10 (2) 185-199. [In Persian]
- Shujaei, Shojaei, H., Golestani, A., & Reza Pour, D. (2018). Analysis of cultural dimensions (monography) in Dayyer County (case study: Abdan City). *Iranian Journal of Psychology and Behavioral Sciences*, 4(13) 19-30. [In Persian]
- Yousefvand, A. (2012). *The Mystic of the Friend's Abode (Ayatollah Sheikh Omidali Yousufvand)*. Shapurkhvast Publications. [In Persian]